

Anja Bijlsma-Lindaart

Ook in de VS gaat het Gestoei om de Lijst verder

Impressies van de Studiedag Engels in Woerden

Op 23 februari j.l. vond in Woerden een studiedag over literatuuronderwijs plaats, georganiseerd door de Stichting Engels en de Vereniging van Leraren in Levende Talen.

John Calabro, als gastdocent verbonden aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen, hield een voordracht die aansloot bij het artikel van Wam de Moor in *Levende Talen* 458 over de meningen over 'De Lijst' in de ons omringende landen.

In de Verenigde Staten is een verhitte discussie aan de gang over het al dan niet verplicht stellen van een canon. Voorstanders vinden dat leerlingen op zijn minst van een aantal goede werken op de hoogte moeten zijn om cultureel en historisch perspectief te verkrijgen. De canon bestaat dan uit werken van hoge kwaliteit. En hier maken de tegenstanders van de canon nu juist bezwaar tegen; de zogenaamde goede boeken zijn praktisch allemaal geschreven door blanke mannelijke Europeanen, en zo zouden minderheidsgroeperingen, die een belangrijk deel van de Amerikaanse samenleving uitmaken niet vertegenwoordigd zijn.

Een aangepaste canon, waarin ook werken van minderheden opgenomen zijn vinden de radicale tegenstanders geen oplossing; een canon is in tegenspraak met het niet-hierarchische en multiculturele karakter van cultuur, de canon moet dus weg.

Een ander 'hot item' in de discussie over het Amerikaanse literatuuronderwijs betreft de vraag wat er besproken dient te worden tijdens de lessen. Een felle strijd wordt gestreden door voor- en tegenstanders over de vraag of literatuur gebruikt moet worden voor politieke doeleinden.

Tenslotte constateert Calabro een verschuiving in de literatuurwetenschappelijke benadering; men vindt dat er meer gedaan moet worden dan het achterhalen van de auteurstekst (volgens E.D. Hirsch in zijn *Cultural Literacy. What Every American Needs To Know* uit 1987) en er komt dus meer aandacht voor de lezer als schepper van zijn of haar lezerstekst (reader-response theorie van Stanley Fish).

Calabro zelf is van mening dat er altijd een canon nodig is om culturen te binden. Hij is voor aanpassing van de bestaande canon zodat deze geleidelijk aan meer de sociale werkelijkheid vertegenwoordigt.

Bij zijn literatuurlessen aan militairen op Westpoint (!) gebruikt Calabro het boek *Protocols of Reading* van Robert Scholes als leidraad. Hierover zal binnenkort gepubliceerd worden in Tsjip.

Aan de hand van enkele gedichten van Stevie Smith hield Rob de Melker een warm pleidooi voor het poëzieonderwijs. Poëzie is reflectie, is iets wat je overkomt, zo stelde hij. Iets in je weerspiegelt zich aan iets buiten je; je herkent iets wat je diep van binnen al weet. Dat heb je niet in de hand, ook als docent niet. Poëzieonderwijs is dus een waagstuk, maar je kunt het risico wel verminderen door nooit gedichten te behandelen waar je niet helemaal achter staat en door gedichten eerst helemaal door jezelf heen te laten gaan. (Rob de Melker typt elk gedicht dat hij wil bespreken eerst regel voor regel over en laat zo de tekst op hem inwerken).

Hij gaf op een stencil een aantal aandachtspunten aan voor de bespreking van een gedicht:

- hardop voorlezen van het gedicht door verschillende leerlingen; commentaar op de voordracht leidt automatisch tot commentaar op de tekst.
- leerlingen vragen laten construeren
- structurele benadering; leerlingen roepen 'stop' als ze een verandering in toon, onderwerp, point of view enzovoort ontdekken.
- associaties vragen van leerlingen opdat ze zich kunnen gaan identificeren met de dichter.
- compilatietechniek; leerlingen gaan aan het werk en schrijven vragen, ideeën, impressies en associaties op. Schrijf

datgene wat de leerlingen gevonden hebben in kolommen op het bord en je zult zien dat je lijnen kunt trekken van de ene kolom naar de andere, dat de vragen beantwoord worden in de ideeënkolom enzovoort.

Het was een stimulerende voordracht die de docent zeker mogelijkheden bood om eens verder te kijken dan het vraag en antwoordspelletje in saaie literatuurlessen. Ik miste in deze workshop wel de didactische implicaties van de ideeën; het werkt natuurlijk prima onder een groep gemotiveerde docenten die bereid zijn na te denken en zich in te zetten. Maar die situatie is niet vergelijkbaar met bijvoorbeeld een havo 4-groep laat in de middag. De Melker gaf een goede, zij het niet zo innovatieve bijdrage aan het wát, maar ging mijns inziens te weinig in op het hōe van de poëzieles.

